

Oslo kommune
Bydel St. Hanshaugen

HANDLINGSPLAN PSYKISK HELSEARBEID

2009 – 2010

**”Bydel St. Hanshaugen -
mangfold i sentrum”**

Vedtatt i bydelsutvalget 28.04.2009

Det psykiske helsearbeidet i Oslo kommune 2009 og 2010

Innledning:

Handlingsplan for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008 gikk ut 31.12.2008 ved opptrappingsperiodens utløp. Det skal nå utarbeides nye lokale handlingsplaner i bydelene i Oslo. Byrådssak 1112/07 oppsummerer hovedsatsingsområdene etter utløpet av opptrappingsperioden.

Med Handlingsplanen for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008 har Oslo de siste fire årene hatt et betydelig fokus og et løft på det psykiske helsearbeidet i bydelene, samt i etatene gjennom storbyprosjektene i Barne- og familieetaten, Rusmiddeletaten, Storbyavdelingen, Utdanningsetaten og Legevakten.

Handlingsplanen inneholdt 64 tiltak som skulle gjennomføres i løpet av perioden 2004-2008, i all hovedsak i bydelene.

Selv om statens øremerkede tilskudd gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse (1998-2008) tar slutt, skal midlene videreføres slik at det gode tilbudet som er bygd opp i kommunene kan utvikles videre. I Byrådssak 1112/07 er det psykiske helsearbeidet i Oslo kommune etter utløpet av opptrappingsperioden beskrevet. Her henvises det til vedtatt budsjett og økonomiplan i 2007 som viderefører statlige overføringer og kommunal egenfinansiering på 2008-nivå til og med 2010.

Byrådssak 1112/07 oppsatte prioriteringer er som følger:

- en pågående gjennomføring av intensjonene i statlige opptrappingsplanen; integrering av mennesker med psykiske lidelser, åpenhet og styrking av tiltak for mennesker med psykiske lidelser generelt
- en kraftig satsing på området psykisk helsearbeid for barn og unge, tett oppfølging og tiltrettelegging for å oppnå sammenhengende, god nok kvalitet
- videreutvikling av samhandling og samarbeid mellom 1. og 2. linjen, og evaluering og implementering av samarbeidsavtalene
- fortsatt kvalitetsutvikling gjennom den helhetlige rapporterings og evalueringsmodellen som er utviklet og som benyttes som planleggings- og styringsverktøy i dag
- offensiv styrking av brukermedvirkning, brukerkompetanse
- full, forpliktende gjennomføring i bruken av individuell plan

For øvrig må det i en ny handlingsplan tas hensyn til føringer som eventuelt kommer i budsjettforslag for Oslo kommune og Statsbudsjettet.

Bydelen skal beskrive de oppsatte områdene og sette opp mål og tiltak for hvert område i sin handlingsplan for psykisk helsearbeid for 2009 og 2010. Handlingsplanen skal politisk behandles i bydelsutvalget.

Hovedinnsatsområder i det psykiske helsearbeidet 2009 og 2010

1. Barn og unge

1.1 Samarbeidsavtaler barn og unge

Mellom tjenesteområder internt i egen bydel:

Beskrivelse

- Bydelen har prosedyrer og samarbeidsavtaler for samarbeid mellom de ulike tjenestestedene.
- St. Hanshaugen oppvekstsenter er en samordning av tjenestesteder og fagområder i bydelen som gir tilbud til barn og ungdom i alderen 0-18(23) år og deres foresatte.

Mål

- Barneverntjenesten og NAV kontoret (sosialtjenesten i Bydel St. Hanshaugen) skal samarbeide for å yte hjelp til utsatte barn og unge. Gjennom dette samarbeidet skal det sikres en helhetlig faglig tilnærming til familier som har behov for hjelp og støtte.
- Helsestasjonstjenesten og NAV kontoret (sosialtjenesten i Bydel St. Hanshaugen) skal samarbeide for å hjelpe gravide, barn og unge samt foresatte. Gjennom dette samarbeidet skal det sikres en helhetlig faglig tilnærming til enkeltpersoner og familier som har behov for hjelp og støtte.

Tiltak

- Alle ansatte på det enkelte tjenestested skal være kjent med de prosedyrer og avtaler som er gjeldene.
- Alle ansatte på det enkelte område bruker Oppvekstsenteret i aktuelle saker.

Mellom bydelen og andre virksomheter i Oslo kommune:

Beskrivelse

- Bydelen har samarbeidsmøter med de aktuelle skolene i aktuelle saker.
- Omfattes av den sentrale avtalen i Oslo kommune rundt SaLTo koordinator, som inkluderer samarbeid med politi, Unge gjengangere.
- Sektorsamarbeid med andre bydeler i forbindelse med Nic-Waal.

Mål

- Gjennom tverrfaglig samarbeid skal brukeren oppleve en helhetlig tjeneste fra Oslo kommune.
- Samarbeidet skal ivareta barn og ungdom i risikozonen.

Tiltak

- Faste samarbeidsmøter mellom skole og bydel, bydel og politi og andre bydeler.
- Benytte Forum for psykisk helsearbeid i Lovisenberg sykehussektor til å drøfte og løse sentrale problemstillinger.

Mellom bydelene og eksterne samarbeidsparter:

Beskrivelse

- Samarbeidsavtale mellom Nic Waals Institutt og Bydel St. Hanshaugen.

Mål

- Samarbeidsavtalens hovedmålsetting er å ha fokus på forebyggende arbeid, lavterskeltiltak, etablere gode samarbeidsrutiner mellom berørte tjenester for barn og unge med psykiske vansker og lidelser, samt å kvalitetssikre dette arbeidet.

Tiltak

- Deling av psykologstilling Nic Waals Institutt/ bydel til skolehelsetjenesten og helsestasjonen for ungdom.
- Faste møter mellom Nic Waal og bydel med sikte på opplæring innenfor psykisk helse. Avtalen utgjør 5 møter i året.
- Helsestasjonen mottar veiledning fra Nic Waal ved behov.

1.2 De yngste barna

Beskrivelse

- Sikre kunnskap om psykisk helse blant ansatte i barnehager.
- Sensitivisering av foresattes rolle.

Mål

- Gi ansatte opplæring i psykisk helse.
- Gi tilbud om International child development program (ICDP) veiledning.

Tiltak

- Ambulant team.
- Oppvekstsenteret.

1.3 Barn i barneskolealder

Beskrivelse

- Sikre kunnskap om psykisk helse blant ansatte på fritidsklubber og elever ved skolene.
- Skolehelsetjenesten gir tilbud om samtale på skolen.

Mål

- Gi ansatte opplæring i psykisk helse.
- Bydelen skal gi et lavterskeltilbud til barn og unge innenfor psykisk helse.
- Informere barn i skolealder om psykisk helse.

Tiltak

- Ambulant team.
- Skolehelsetjenesten.

1.4 Ungdom i ungdoms- og videregående skole

Beskrivelse

- Sikre kunnskap om psykisk helse blant ansatte på fritidsklubber og elever ved skolene.
- Skolehelsetjenesten gir tilbud om samtale på skolen.

Mål

- Gi ansatte opplæring i psykisk helse.
- Bydelen skal gi et lavterskeltilbud til barn og unge innenfor psykisk helse.
- Informere barn i skolealder om psykisk helse.

Tiltak

- Ambulant team.
- Skolehelsetjenesten.
- Helsestasjon for ungdom har psykolog i samarbeid med Nic Waal.

1.5 Unge med psykiske vansker i overgangen mellom tjenester for barn og voksne (16-23 år)

Beskrivelse

- Sikre gode overganger mellom tjenester barn og voksen.

Mål

- Barneverntjenesten og NAV kontoret (sosialtjenesten i Bydel St. Hanshaugen) skal samarbeide for å sikre gode overganger fra barn til voksen.
- Helsestasjonstjenesten og NAV kontoret (sosialtjenesten i Bydel St. Hanshaugen) skal samarbeide for å sikre gode overganger fra barn til voksne.

Tiltak

- Utarbeide rutiner for overgang barn voksen.

2. Voksne

2.1 Samarbeidsavtaler voksne

Mellom tjenesteområder internt i egen bydel

Beskrivelse

- Mange brukere med psykiske lidelser eller vansker har omfattende og langvarige tjenestebehov.
- De trenger samtidige og samordnende tjenester fra de ulike tjenestestedene i bydelen. Særlig gjelder dette den voksende gruppen av tunge rusmisbrukere med psykiske lidelser, og brukere som utskrives fra 2. linjetjenester (sykehus), som har store behov for tjenester.
- Tjenestesteder som arbeider med voksne med psykiske lidelser samarbeider med oppvekstseksjonen i de tilfeller hvor det er barn/ungdom i nær relasjon til den psykisk syke.

Mål

- Bydelen har prosedyrer og samarbeidsavtaler for samarbeid mellom de ulike tjenestestedene.
- Sikre at barn i nær relasjon til psykisk syke voksne får et behovsrettet tilbud.

Tiltak

- Utarbeide prosedyrer og samarbeidsavtaler for samarbeid mellom de ulike tjenestestedene.

Mellom bydelene og eksterne samarbeidsparter:

Beskrivelse

- Mange brukere med psykiske lidelser eller vansker har omfattende og langvarige tjenestebehov. De trenger samtidige og samordnende tjenester fra kommunen og spesialisthelsetjenesten. Særlig gjelder dette den voksende gruppen av tunge rusmisbrukere med psykiske lidelser som har store behov for tjenester.

Mål

- Bedre organisering og integrering av tjenestene til personer med psykiske lidelser og vansker.
- Mer helhetlige og sammenhengende tjenester tilpasset brukernes behov.

Tiltak

- Samarbeidsavtalen danner grunnlag for utarbeidelse av forpliktende samarbeidsrutiner rundt den enkelte bruker mellom ulike tjenester i bydelen.
- Samordnet og koordinert hjelp til personer med store sammensatte behov.
- Revurdering av samarbeidsavtalen med Lovisenberg sektor. Spesialisthelsetjenestens ansvar for behandling av rusmisbrukere med psykiske lidelser tas inn i avtalen. Delt faglig ansvar for personer som trenger hjelp fra kommunen og spesialisthelsetjenesten presiseres i avtalen.
- Benytte Forum for psykiskhelsearbeid i Lovisenberg sykehussektor til å drøfte og løse sentrale problemstillinger.

2.2 Bolig og oppfølging i bolig

Beskrivelse

- Generell nedbygging av 2.linjens tilbud, utskrivning fra behandling og institusjoner til bosetting i kommunen for personer med psykiske lidelser og et stort omsorgsbehov. Dette har medført økt behov for tilpassede boliger og tjenester fra bydelen.

Mål

- Gjennom helhetlig og koordinert hjelp bidra brukere med sammensatte behov så langt som mulig til selvstendighet og evne til å mestre eget liv i egnet og varig bolig.
- Aktivere den enkeltes ressurser til mestring av hverdagen.

Tiltak

- Videreutvikle tilpassede boliger med nødvendig oppfølging.
- Aktiv bruk av samarbeidsavtaler med bruker ved bosetting og booppfølging.
- Ta initiativ til å etablere lavterskel botilbud for personer med rus- og psykiske lidelser i samarbeid med andre bydeler.

2.3 Sysselsetting og kvalifisering

Beskrivelse

- Videreutvikle arbeidet med å styrke tilbudet til psykisk syke i NAV kontoret.

Mål

- Flere psykisk syke i arbeid eller aktivitet.

Tiltak

- Samordne eksisterende tiltak /tilbud i stat og kommune.

2.4 Fritid, aktiviteter og kultur

Beskrivelse

- I tillegg til å fremskaffe boliger til mennesker med psykiske lidelser trenger brukerne omsorg på ulike nivåer og ulike tilbud for å mestre hverdagen og fylle den med innhold.

Mål

- Gi personer med psykiske lidelser mulighet til deltakelse i meningsfulle aktiviteter, sosialt fellesskap, for å unngå isolasjon.

Tiltak

- Utvide aktivitetstilbudet i Akerveien 17.
- Invitere frivillige organisasjoner til deltakelse og drift av Akerveien 17.

2.5 Eldre over 67 år med psykiske lidelser og rusproblemer

Beskrivelse

- Psykiske lidelser blant eldre er ofte skjulte og diffuse. Problemene kommer ofte først til overflaten i forbindelse med redusert allmenntilstand og funksjonsnivå. Ofte er disse problemene knyttet opp mot bruk av rusmidler. Målgruppen er hjemmeboende eldre i Bydel St. Hanshaugen over 67 år som er brukere av bydelens hjemmetjenester, og som har en funksjonssvikt som gir grunn til bekymring.

Mål

- Bydelen utviklet en samarbeidsmodell som fanger opp og ivaretar eldre over 67 år som har en psykiske lidelser og eller et rusproblem.

Tiltak

- Bydelens ansatte benytter samarbeidsmodellen som er utarbeidet.

3. Brukermedvirkning og pårørende arbeid

3.1 På systemnivå – politisk og administrativt

Beskrivelse

- Brukermedvirkning handler om at tjenesteapparatet benytter brukernes erfaringskunnskap for å kunne yte best mulig hjelp.
- Representanter for brukerorganisasjoner eller brukergrupper bør samarbeide med fagfolk, politikere og administrasjon for å gi bidrag til planlegging, utforming og drift av et bedre tjenestetilbud.

Mål

- God brukermedvirkning på systemnivå, politisk nivå og individnivå.
- På politisk nivå gis brukergrupper anledning til å uttale seg i viktige saker før beslutninger fattes.

Tiltak

- Bydelen arrangerer brukerhøringer, brukerundersøkelser, dialogmøter og fokusgrupper i utvikling av tjenestene.

- Brukerråd igangsettes.

3.2 På individnivå – Individuell Plan

Beskrivelse

- Brukeren skal være med på å utforme tilbudet sammen med pårørende/foresatte og fagpersoner.

Mål

- Alle brukere som har behov for langvarige og koordinerte tjenester skal få tilbud om individuell plan (IP).

Tiltak

- Aktiv bruk av IP i utforming av tjenestetilbudet.
- Bydelen utarbeider IP til alle som ønsker det.
- Brukerundersøkelse.

4. Kompetanse

Beskrivelse

- Det er stadig et behov for å utvikle egen kompetanse på området psykisk helse. Bydelen ønsker at flere tar videreutdanning på fagområdet, Bydelen skaffer seg bedre oversikt over egne ansattes kompetanse slik at den kan komme brukerne og ansatte til gode. Det ansettes personer som har riktig kompetanse der bydelen ikke har dette selv. Bydelen bruker aktivt samarbeidsavtaler som gir ansatte kompetanseheving og veiledning.

Mål

- Rekruttere og utdanne personell med kompetanse innen psykisk helsearbeid.

Tiltak

- Ansatte tilbys kurs, opplæring, veiledning og videreutdanning.

5. Informasjon

Beskrivelse

- Internett er en viktig kanal for informasjon om psykiske lidelser og bydelens tjenestetilbud.
- Bydelen er aktiv på verdensdagen for psykisk helse 10. oktober.

Mål

- Lett tilgjengelig informasjon om tilbud og tjenester til personer med psykiske lidelser.
- Gi informasjon til bydelens innbyggere.

Tiltak

- Utvikle og forbedre bydelens internettside som informerer om psykiske helsetjenester i og utenfor bydelen.
- Presentasjon av bydelens tjenester, samt samarbeidspartnere på de ulike arenaer som bydelen opptrer på.